

Výstava Album G.T. poprvé v historii představí dosud nezveřejněné fotografie z ghetta Terezín

5.10.2022 - Tiskové oddělení MK | Ministerstvo kultury ČR

Jedná se o **přelomovou sérii celkem čtyřiceti fotek neznámého autora zachycujících život v ghettu Terezín** (zkráceně G. T.) vystavených v nádražní budově, přes níž byli Židé deportováni právě do terezínského tábora. Unikátnost snímků ještě umocňuje fakt, že **protektorátní ghetto nemělo oficiálního fotografa** a jeho obraz si tak veřejnost doposud utvářela pouze z propagandistických filmů pro Červený kříž či z obrázků z pozůstalostí grafiků, kteří byli ustanoveni Němci jako součást terezínské židovské samosprávy. Výstava je pro veřejnost **zdarma otevřena do 23. října**.

Výstava fotografií **Album G.T. je výsledkem více než dvouletého usilovného pátrání** po identitě deseti tváří z fotek, které Památník ticha na základě objeveného alba vloni vyhlásil. V rodině Milana Weinera byly vzpomínky na válku dlouhá léta tabu a **album z pozůstalosti Weinera**, který prošel tábory Terezín, Osvětim a Meuselwitz, **bylo tak odtajněno až osmdesát let po založení ghetta Terezín a více než 50 let po jeho smrti**. Doposud se sice nezjistilo, kdo jsou autoři či fotograf celého alba, které je **unikátním pohledem do bytovacích prostor ghetta a jeho ulic**, ale byla **vypátrána identita pěti osob zachycených na fotkách**. Identifikována byla například **grafička Lucie Weisbergerová**, jejíž totožnost potvrdili přátelé a příbuzní. V rámci studentského projektu čtrnáctiletého Jáchyma Štyse z Gymnázia Přírodní škola, které bylo zapojené do pátrání po neznámých tvářích, byla dále odhalena totožnost **chirurga a profesora Jana Levita**. S pomocí dobrovolníků a pozůstalých se podařilo vypátrat také **malíře Josepha Spiera, básníka a dramatika Petra Kiena** a bývalého **podnikatele Aloise Meissla**. Památník ticha na projektu spolupracuje s odborníky z Židovského muzea v Praze, Památníku Terezín a Paměti národa.

Výstava Památníku ticha představuje všech čtyřicet fotografií z alba, a to jak ve formě kompletních náhledů původních snímků o velikosti 4,5 x 6 cm, tak výběr osmi zvětšenin. Prostřednictvím fotek mohou návštěvníci nahlédnout téměř „skrytou kamerou“ nejen do ghetta, ale i do okolí terezínských kasáren. Tváře vězňů na snímcích jsou dle kurátorů kontaktní, emotivní a osobní. Část fotografií tak vznikla evidentně v úzkém kruhu přátel, kteří o fotografovi věděli, vedou s ním dialog. Fotografie s pohledy dovnitř ghetta a do jeho ulic naopak vznikly zřejmě velmi opatrně, aby jejich autor nemohl být spatřen, přičemž **každý detail těchto snímků je historickým dokladem**. Tváře z fotografií byly doposud jen čísla na transportních listinách. Nyní lidé na výstavě nahlédnou do ghetta a přímo do očí jeho tehdejších obyvatel. Díky moderním technologiím budou také vnímat naprosté detaily z prostředí, které byly nečitelné mnoho let i po zpracování kontaktních snímků.

V roce 1942 bylo charismatické dívce z fotografie Lucii Weisbergerové osmnáct. Před válkou studovala na výtvarných školách, díky čemuž mohla v Terezíně pracovat v kreslárně Technické kanceláře. V roce 1944 byla deportována se svou sestrou Hanou a matkou do Osvětimi. Lucii a její

sestře se podařilo přežít. Po válce se věnovala knižní grafice, pracovala pro Albatros, spolupracovala s předními výtvarníky. Se svou rodinou v roce 1968 emigrovala do Švýcarska. Na sklonku života sepsala své doposud nepublikované vzpomínky, které se díky jejím pozůstalým mohly stát součástí výstavy. Jan Levit pocházel z lékařské rodiny v Hořicích a v době své deportace do Terezína měl za sebou úspěšnou profesní kariéru. Paradoxem je, že již během první světové války působil jako válečný chirurg na Balkáně, odkud byl roku 1916 přeložen do posádkové nemocnice právě v Terezíně. Od roku 1931 byl přednostou chirurgické kliniky nemocnice Na Bulovce. Své místo musel opustit v roce 1939 pro svůj židovský původ. Do ghetta byl transportován v roce 1942 již ve špatném zdravotním stavu. Jeho příběh se uzavírá transportem z Terezína do Osvětimi, jenž byl vypraven

12. října 1944. Další z identifikovaných terezínských vězňů Joseph Spier byl před válkou známý holandský umělec, autor ilustrací a karikatur. Se svou manželkou a třemi dětmi byl do Terezína deportován na konci dubna 1943, kde pracoval v tzv. kreslárně. Po osvobození se s rodinou vrátil do Holandska, kvůli neprokázanému obvinění z kolaborace se rodina vystěhovala v roce 1951 do USA. Petr Kien byl básníkem a dramatikem, studoval AVU. Před válkou chodil se sestrou Lucie Weisbergerové Hanou. V říjnu 1944 zahynul v Osvětimi. Poslední odhalená fakta vedou k osobě Aloise Meissla, původně podnikatele v zemědělství a nájemce cihelny v Klecanech, jehož páska přes oko byla vodítkem při jeho odhalení. Život Aloise Meissla také končí v Osvětimi roku 1944.

Součástí expozice je i badatelna k objevování ztracených identit. Památník ticha nabízí návštěvníkům v tzv. Studiu alba G.T. započít rozhovor s dávnými obyvateli terezínského ghetta, inspirativní výstupy z tohoto výstavního experimentu budou zpracovány pro další výstavu k tomuto cyklu fotografií. Organizátoři věří, že i díky stávající výstavě získají další indicie k identifikaci zbylých pěti neznámých tváří a jejich osudů. Milan Weiner, v jehož pozůstalosti se album našlo, se účastnil pochodu smrti, válku na rozdíl od svého bratra a otce přežil, o svých zážitcích však nehovořil ani s vlastní rodinou. Výrazný kulturní otisk zanechal v šedesátých letech v Československém rozhlase, kde od roku 1963 vedl redakci mezinárodního života. Zemřel 25. února roku 1969 ve věku nedožitých pětácti let.

Výstava Album G.T. je pro veřejnost otevřena pouze od 5. do 23. října vždy od středy do pátku od 14 do 18 hodin, v sobotu a v neděli od 13 do 18 hodin. Nabízí i **program pro školy** rozvíjející vztah žáků a studentů ke starým fotografiím, školy si mohou prohlídky rezervovat na rezervace@pamatnikticha.cz. Součástí podzimní sezony Památníku ticha bude i každoroční **Bubnování pro Bubny 16. října**, které proběhne letos naposledy ve stávajících prostorách na Bubnech. Po mnoha letech příprav a projektování se podařilo zajistit finance na revitalizaci místa paměti, a tak se v první polovině roku nádraží Bubny změní ve staveniště a bude zahájena přestavba na zbrusu novou budovu Památníku ticha.

Organizátorem výstavy je Památník ticha/Památník Šoa Praha, partnery výstavy jsou Městská část Praha 7, Židovské muzeum v Praze, Památník Terezín, Paměť národa, Přírodní škola, Česká centra, Správa železnic a Institut Terezínské iniciativy. Výstava se koná za finanční podpory Ministerstva kultury ČR. Mediálním partnerem je Česká televize.

<https://www.mkcr.cz/novinky-a-media/vystava-album-gt-poprve-v-historii-predstavi-dosud-nezverejne-ne-fotografie-z-ghetta-terezin-4-cs4964.html>